

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

17. An Papa possit errare in Beatificatione Sanctorum? Ex p. 11. tr. addit.
2. res. etiam 17.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

In solemnitate, inquit, insanix est dubitare de eo, quod facit Ecclesia. Sed Ecclesia inuocat, & honorat Sanctum canonizatum, ergo, &c. Bernardus epist. 174. ad *Canonicos Lugdunenses*, loquens de *festiuitate Sanctorum*, ait: Ego quod accepi ab Ecclesia, id teneo. Denique ratione probatur. Romanus Pontifex pastor vniuersalis Ecclesie præcipit inuocare, & honorare Sanctum canonizatum: Ergo non licet dubitare, quod sit honorandus, & inuocandus.

RESOL. XVI.

Respondetur ad argumenta contraria? Ex tract. addit. 2. Ref. etiam 16.

§. 1. **A**D argumenta verò in principio superioris resolutionis adducta, ad primum respondeo, illud bene concludere de homine priuato, priuatam solum, naturalemque notitiam habente. Ita namque illud Apostoli accipiendum est: Quis hominum scit, quæ sunt hominis; nisi spiritus hominis, qui in ipso est? Verum sicut in ea sententia non excluditur Deus: dicitur enim, quis hominum scit: Ita nec amici eius excludi debent, quibus ipse secreta sua reuelat, quando, & quibus vult: Iuxta quod eodem capite 2. ad *Corinth.* ait Apostolus: Nobis autem reuelauit Deus per Spiritum suum. Quoniam ergo Pontifex in canonizatione Sanctorum non procedit secundum solum naturalem notitiam, sed attendit diuina testimonia, quæ sunt, vita sancta, mores, & miracula per eorum merita, vel inuocationem facta, ac insuper particulariter à Spiritu S. dirigitur; vnde B. Thomas *quodlib. 9. artic. 16.* respondet, quod Pōtēfex potest certificari de statu alicuius per inquisitionem vitæ, & attestationem miraculorum, & præcipue per instinctum Spiritus sancti, qui omnia scrutatur, etiam profunda Dei; Ideo Pontifex non potest in isto errare.

2. Itaque argumentum procedit, si Pontifex non præseruaretur ab errore: Diuina autem Prouidentia præseruat Pontificem, ne in Sanctorum canonizatione per infallibile testimonium hominum fallatur. Et quamuis fieri possit, vt non omnia, quæ de vita alicuius narrantur, vera sint, aut certa; vnde & contingit correctionem in historiis fieri, certum tamen est ea vera esse, quæ ad canonizationem sufficiunt: Ideoque ipsa canonizatio vera est, ac certa.

3. Vnde dicendum est, asserentem Pontificem in canonizatione Sanctorum posse errare, non esse tanquam hæreticum absolutè damnandum: quia non affirmat aliquid, quod contrarium sit his, quæ Ecclesia recipit tanquam de fide certa absque vlla controuersa Doctorum. Videmus namque Canum, Bañez, & alios in principio relatos sentire de fide non esse, Pontificem errare non posse. Ergo Ecclesia non defendit tanquam de fide certum sine vlla controuersa. Quocirca ea maiori probabilitate, & certitudine, quam existimamus de fide esse Pontificem in canonizatione Sanctorum errare non posse, ea affirmandum est, hæreticum esse qui negaret.

4. Et quidem credendum est, Pontificem in canonizatione Sanctorum vti testimonio humano, non vt motiuo credendi, sed vt conditione explicante testimonium diuinum in sacris Scripturis vniuersaliter reuelatum de omnibus, qui in gratia Dei moriuntur. Adde huiusmodi testimonium esse publicum, cui ex speciali prouidentia Deus assistere tenetur, ne si illud falsum sit, tota Ecclesia errare possit. Confirmatur, nam etiam in hac, vel illa scriptura canonica propo-

nenda, in hac, vel illa traditione Apostolica declaranda, vtitur Pontifex, vt conditione explicante, publico testimonio humano Ecclesie.

5. Ad secundum argumentum, non obest quod ex Augustino solet obiici: Multa corpora honorantur in terris, quorum animæ torquentur in infernis; Etenim Bellarminus dicit se in Augustino non potuisse talia verba inuenire, habent præterea facilem explicationem, vel vt de corporibus, quæ fortè per errorem sunt supposita loco corporum veri Sancti, vel de corporibus Principum & Magnatum aliquorum, quæ splendidissimis sepulchris habentur in veneratione, & tamen multorum ex illis animæ sunt in Inferno: vel fortè de eis, quæ apud multos habent nomen sanctitatis: Hussium enim Hussitæ colunt, vt Martyrem, Lutherum sui venerantur vt Sanctum, &c. vel certè inter Catholicos aliqui in hoc, aut illo priuato loco censentur Sancti, qui reuera non fuere, sed peccatores; ad quorum canonizationem nunquam Deus Papam permittet accedere.

6. Itaque negandum eam sententiam in Augustino reperiri. Quamquam non negemus impios posse sepulchris honorari, aut aliquos posse, particulariter ab aliquibus tanquam Sanctos coli, qui Sancti non sunt, sicut contigit erga illum, de quo loquebatur Pontifex in cap. *Audiuimus*, qui sine Rom. Pontificis consensu colebatur; neque negamus, quin tales possint in Martyrologium intrudi; sicut intrusus fuit Eusebius Cæsariensis pro Eusebio Samosateno, vt docet Baronius ad 21. *Iunij*, quomodo, & quemdam Marcum Arethosium Arianum in *Græcorum Menol.* fuisse intrusum idem ostendit 29. *Maij*. Sed negamus aliquem eiusmodi posse toti Ecclesie Sanctum proponi, & canonizari ab eo, cuius est, Sanctos canonizare, id est à Romano Pontifice.

RESOL. XVII.

An Papa possit errare in Beatificatione Sanctorum? Ex part. 11. tract. addit. 2. Ref. etiam 17.

§. 1. **S**UPpono, quod differt canonizatio à beatificatione, quod canonizatio est per modum definitionis, & vltimæ sententiæ à Pontifice lata de sanctitate, & gloria canonizati toti Ecclesie propositi. Beatificatio verò est indulgentia, seu concessio Pontificis facta alicui Prouinciæ, vel Religioni, vt possit aliquis defunctus Beatus appellari, eique cultus aliquis exhiberi, quæ beatificatio solet esse via ad canonizationem. Colligitur hoc discrimen ex forma ipsa, qua Pontifices vtuntur in Bullis canonizationis & beatificationis. Nam in Bullis canonizationis vtuntur verbis: Definimus, decernimus, mandamus, vt apparet in Bulla Sancti Francisci de Paula, quæ à Surio refertur in *eius vita*; & in Bulla Sancte Theresie edita à Gregor. XV. Theresiam inquit, virginem de Abula, de cuius vitæ sanctitate, fidei sinceritate, & miraculorum excellentia planè constabat, & constat, ac sanctam esse definimus, decernimus, & adscribimus, illamque vniuersos Christi fideles tanquam veram sanctam honorare, & venerari mandauimus, & mandamus, statuentes, vt ab vniuersali Ecclesia in eius honorem Ecclesie, & altaria, in quibus sacrificia Deo offerantur, ædificari, & consecrari, & singulis annis die 5. Octobris, quo ad Cælestem gloriam translata est, eius officium, vt de sancta Virgine ad præscriptum Romani Breuiarij celebrari possit.

2. In Bulla verò beatificationis vti solent verbis: Concedimus, indulgemus, &c. vt constat ex

Bulla

Bulla beatificationis B. Francisci Borgia Societatis Iesu, edita ab Urbano VIII. Nos inquit, supplicationibus inclinatis de Cardinalium sacris titibus prepositorum consilio, ut Dei seruus Franciscus Borgia Beatus nuncupari, de quo ab omnibus dictae Societatis Iesu Religiosis ubique existentibus, necnon in ditionibus familiae illorum de Borgia ab omnibus Sacerdotibus tam saecularibus, quam Regularibus Kalendis Octobris, ipso nempe die sui obitus, Missa celebrari, ac Officium de communi Confessorum non Pontificum recitari, iuxta rubricas Missalis, & Breuiarij Romani respectiue, liberè, & licite valeant Apostolica autoritate, tenore praesentium perpetuò concedimus, & indulgemus.

3. Hoc supposito, alicui videbitur, Pontificem in beatificatione Sanctorum errare posse, etiam si in canonizatione liber ab errore sit; quia ex hoc errore non sequitur, vniuersalem Ecclesiam errare, siquidem non proponitur vniuersali Sanctus ille colendus.

4. Sed contrarium omninò tenendum est, quia etsi non proponatur talis beatificatus colendus toti Ecclesiae, proponitur tamen alicui Regno, vel ordini. In his autem, vel similibus decretis, etsi non respiciant vniuersalem Dei Ecclesiam, non potest esse error, etsi respiciatur sola vna prouincia, vel Regnum, vel Religio; vnde etiam si probetur noua Religio à Sede Apostolica, nec in his error accidet, & ab omnibus id indubiè tenendum est.

5. Confirmatur, quia talis propositio facta particulari Ordini, vel Regno, est res etiam pertinens ad Religionem, & cultum. Ergo nullus interuenire potest error, sicut nec in decretis morum. Tandem à simili; nam ex errore in canonizando, sequuntur magna incommoda, quae sequerentur etiam si non esset infallibilis, & certa ipsa beatificatio. Accedit, quòd Pontifex non potest errare perniciosè condendo aliquam legem; etiam si illam ferat pro particulari Ecclesia, ut rectè monstrat noster Bañez *in hoc casu*, 2. 2. q. 1. art. 3. dub. 6.

6. Deinde ad talem declarationem Pontifex vtitur graui examine, ne se Deus permittat errare. Secundò, quia etiam implicite videtur definire, seu saltem supponere, eum esse in Caelo. Tertio, quia licet Diuinum officium, sacrumque non concedatur omnibus pro tali Beato, tamen omnibus iam in Ecclesia licet se illius precibus etiam publicè commendare, eumque Beatum vocare, & pro tali reputare, non est autem credibile, Deum permitturum in re tam graui, totam errare Ecclesiam: Ergò omninò certum debet esse, Papam non posse in beatificatione errare.

7. Deinde Doctores loquentes de canonizatione, & assitantes pontificem errare non posse, nihil de beatificatione scripserunt: ergo signum erat sub canonizatione voluisse beatificationem comprehendere. Secundò, Pontifex beatificans Sanctum aliquo Missae sacrificio, hoc est, concedens, ut aliquod Missae sacrificium in illius honorem celebretur, toti Ecclesiae venerandum proponit, quia nomine totius Ecclesiae sacrificium offertur: Ipsaque tota Ecclesia medio illo Ministro, & sacrificio ab illo oblato sanctum illum veneratur: sed in his, quae pertinent ad cultum vniuersalis Ecclesiae, errare non potest Pontifex. Ergo & ex his patet solutio rationis dubitandi. Negamus enim non sequi vniuersalem Ecclesiam errare, si erret Pontifex in beatificatione. Nam licet à Pontifice non proponatur venerandus per vniuersalis Ecclesiae ministros proponitur tamen venerandus ab vniuersali Ecclesia per speciales aliquos ministros, & hoc sufficit, ut Ecclesia ipsa errare dicatur.

8. Dicendum est itaque, Pontificem non posse in huiusmodi beatificatione errare, sic nimirum, ut illum declaret esse beatum, atque ut talem honorandum, qui Beatus non sit, quoniam etsi beatificatio solum sit particularis canonizatio, & cultus in ea permittitur restringatur, continet tamen declarationem beatitudinis, & gloriae eius, qui beatificatur. Quòd autem eiusmodi declaratio possit esse falsa, magnum esset inconueniens, quia hoc cederet in vilipendium Ecclesiae, & in contemptum potestatis Summi Pontificis.

9. Adde, quòd si posset fieri, quòd is non sit Beatus, quem Pontifex Beatum declararet; dum vult eum honorare, ipsum beatificando, noceret illi; impediret enim, ne pro illo fierent suffragia, & consequenter ne à penis purgatorij citò liberaretur. Sicut enim iniuria est pro Martyre orare, cuius nos debemus orationibus commendari, ut loquitur Augustinus *serm. 17. de verbis Apostoli*: Ita pro alijs, quos cum Christo regnare tenet Ecclesia; nemo prudenter orabit, ut à penis purgatorij liberentur, iuxta Innocentium III. *cap. Cum Marthae sit de celebratione Missarum*.

RESOL. XVIII.

Qua certitudine tenendum est Papam non posse errare in Canonizatione Sanctorum.

Et esse de Fide probatur; Ex part. 11. tractat. addit. 1. Ref. etiam 18.

§. 1. **R**espondeo, quòd aliquorum sententia fuit, posse Pontificem quoad canonizationem errare; & multò magis quoad beatificationem. Est Caietani *to. 1. opusc. tr. 15. de indulgentiis. ad Iulium Medicum cap. 8. ad ult. Melchioris Cani lib. 5. cap. 5. qu. 5.*

2. Hæc opinio prorsus est reprobanda; vnde imeritò P. Arriaga *in curs. Theol. to. 5. disp. 9. sect. 5. n. 31.* miratus est valde Caietan. qui non solum negat esse de fide, Papam non posse errare, sed absolute docet, eum posse errare: Sed hanc doctrinam censet hoc tempore ad minimum esse erroneam, & temerariam.

3. Explosa itaque hac opinione, alia docet Pontificem neque in canonizatione, neque in beatificatione errare posse: id tamen diuina fide certum non esse. Ita Bañez *2. 2. in breuioribus in comment. dub. 7. conclus. 2. Malderus dub. 6. preposit. 4. Suarez disp. 5. sect. ult. num. 8.*

4. Quibus adde doctissimum Magistrum Ioannem de S. Thoma *in 2. 2. D. Thoma disp. 9. art. 2. fol. 767. & ex Societate Iesu Granadum in 2. 2. D. Thoma contr. 1. tract. 7. disp. 3. sect. 3. num. 24. & Franciscum del Castillo in lib. 5. sent. tom. 2. disp. 16. quæst. 8. num. 25.* qui tamen *num. 23.* asseruerat temerarium, impium, scandalosum, atque quodammodo sapit hæresim, negare esse beatam animam Sancti canonizati.

5. Et probat singula; nam quòd sit temerarium, est manifestum, quia est contra torrentem omnium fidelium in materia graui; quia omnes verbo, & operè fatentur sanctitatem, & beatitudinem animæ illius, qui à Romano Pontifice est canonizatus. Quòd sit impium, patet, quia est contra Religionem, & cultum Sancti canonizati. Quòd sit scandalosum, probatur; nam quis non scandalizabitur audiens Wicleph dicentem animas Beati Augustini, Benedicti, & Bernardi esse damnatas, propter quod ipse, & eius sententia (quantum ad hoc non ut hæretica sed ut offensiuæ piarum aurium, sicut & aliæ ipsius propositiones)